

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBSARGS

Baznīcas iela 25, Rīga, LV – 1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Rīgā

2010.gada 28.jūnijā Nr.1-5/150
Uz 11.06.2010. Nr.1-04/331-pav

Latvijas Republikas Satversmes tiesai
Jura Alunāna ielā 1, Rīgā, LV-1010

Par viedokli lietā Nr.2010-18-01

Ar Satversmes tiesas tiesneša Kaspara Baloža 2009.gada 11.jūnija vēstuli Latvijas Republikas tiesībsargs (turpmāk – Tiesībsargs) ir uzaicināts sniegt viedokli lietā Nr.2010-18-01 „Par Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma pārejas noteikumu 4.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 109. un 110.pantam”.

Ievērojot Tiesībsarga likumā noteikto Tiesībsarga kompetenci, sniedzu Jums turpmāk norādīto viedokli lietā Nr.2010-18-01.

1. 2004.gada 17.jūnijā Saeima pieņēma Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumu ar mērķi īstenot bērna tiesības uz sociālo nodrošinājumu, izveidojot Uzturlīdzekļu garantiju fondu minimālo uzturlīdzekļu izmaksai.

Saskaņā ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 3.pantu Uzturlīdzekļu garantiju fonds (turpmāk – Fonds) ir valsts budžetā paredzētais līdzekļu kopums bērna nodrošināšanai ar uzturlīdzekļiem, ja tiesas nolēmuma par uzturlīdzekļu piedziņu izpilde Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā atzīta par neiespējamu vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina to minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kādu, pamatojoties uz Civillikuma 179.panta piekto daļu, noteicis Ministru kabinets.

Saskaņā ar 2003. gada 1. jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr. 348 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam” 2.punktu katra vecāka pienākums ir ik mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai - 25% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 30% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas. Rēķinot no tagadējās minimālās algas - 180 latiem, bērnam mēnesī jāatvēl attiecīgi 45 un 54 lati.

2009.gada 1.decembrī Saeima pieņēma grozījumus Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā, pārejas noteikumu 4.punktā nosakot, ka laika periodā no

2010.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 31.decembrim uzturlīdzekļus no Fonda līdzekļiem uzsāktajās uzturlīdzekļu izmaksas lietās un lietās, kas uzsāktas pēc 2010.gada 1.janvāra, atbilstoši Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 8.panta otrajai daļai izmaksā šādā apmērā:

1) par katru bērnu no viņa piedzimšanas līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai — 30 latus, bet ne vairāk par tiesas nolēmumā noteikto, kā arī nepārsniedzot apmēru, ko noteicis Ministru kabinets atbilstoši Civillikuma 179.panta piektajai daļai;

2) par katru bērnu no septiņu gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai — 35 latus, bet ne vairāk par tiesas nolēmumā noteikto, kā arī nepārsniedzot apmēru, ko noteicis Ministru kabinets atbilstoši Civillikuma 179.panta piektajai daļai.

2. No Satversmes 1.pantā ietvertā demokrātiskās republikas jēdziena izriet virkne tiesiskas valsts principu, arī tiesiskās paļāvības princips un samērīguma princips¹.

Tiesiskās paļāvības princips noteic, ka valsts iestādēm savā darbībā jābūt konsekventām attiecībā uz to izdotajiem normatīvajiem aktiem, jāievēro tiesiskā paļāvība, kas personām varētu rasties saskaņā ar konkrēto tiesību normu. Savukārt indivīds atbilstoši šim principam var paļauties uz likumīgi izdotas tiesību normas pastāvību un nemainīgumu. Viņš droši var plānot savu nākotni saistībā ar tiesībām, ko norma viņam piešķirusi. Tiesiskās paļāvības principa darbībā nozīme ir arī tam, vai personas paļaušanās uz tiesību normu ir likumīga, pamatota un saprātīga, kā arī vai tiesiskais regulējums pēc savas būtības ir pietiekami noteikts un nemainīgs, lai tam varētu uzticēties.²

Tāpat tiesiskās paļāvības princips aizsargā personas reiz iegūtās tiesības, t.i., personas var paļauties uz to, ka tiesības, kas iegūtas saskaņā ar spēkā esošu tiesību aktu, noteiktajā laika periodā tiks saglabātas un reāli īstenotas. Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 9. un 10.pants nosaka konkrētus gadījumus, kādos Fonds pārtrauc vai izbeidz uzturlīdzekļu izmaksu. Līdz ar to tiem vecākiem, kuriem uzturlīdzekļus jau maksāja no Fonda līdzekļiem bija pamats paļauties, ka līdz iestāsies kāds no Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā minētajiem nosacījumiem, ģimenei būs plānojami un paredzami ikmēneša ienākumi.

Savukārt samērīguma princips noteic, ka tad, ja publiskā vara ierobežo personas tiesības un likumiskās intereses, ir jāievēro saprātīgs līdzsvars starp personas un valsts vai sabiedrības interesēm. Lai izvērtētu, vai likumdevēja pieņemtā tiesību norma atbilst samērīguma principam, jānoskaidro:

1) vai likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīma mērķa sasniegšanai;

2) vai šāda rīcība ir nepieciešama, t.i., vai mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem;

¹ Satversmes tiesas 2002.gada 19.marta spriedums lietā Nr.2001-12-01

² Satversmes tiesas 2002.gada 19.marta spriedums lietā Nr.2001-12-01

3) vai likumdevēja darbība ir samērīga jeb atbilstoša, t.i., vai labums, ko iegūs sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu.

Saskaņā ar likumprojekta „Grozījumi Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā” anotāciju likumprojekta mērķis ir rast iespēju nodrošināt uzturlīdzekļu izmaksu 2010., 2011. un 2012. gadā visiem bērniem, kuriem Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā ir tiesības uz uzturlīdzekļu saņemšanu no Fonda līdzekļiem (gan tiem bērniem, kuriem no Fonda līdzekļiem jau tiek izmaksāti uzturlīdzekļi, gan tiem bērniem, kuru uzturam iesniedzēji iesniegs iesniegumus par uzturlīdzekļu izmaksu 2010., 2011. un 2012. gadā). Tātad secinu, ka likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti legītīma mērķa sasniegšanai.

Izvērtējot, vai šāda rīcība ir nepieciešama, t.i., vai mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, secinu, ka atbilstoši likumprojekta anotācijai uzturlīdzekļu nodrošināšanai Ministru kabineta 2003. gada 1. jūlija noteikumos Nr. 348 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam” noteiktajā apmērā, ņemot vērā pašreizējos makroekonomiskos rādītājus, prognozējamais papildu nepieciešamais finansējums ir 4,6 miljoni latu. Tātad šāds personu tiesību ierobežojums nebūtu jānosaka, ja valstij būtu iespējams rast papildu finansējumu Fondam 4,6 miljonu latu apmērā.

No Saeimas atbildes raksta Satversmes tiesai nevaru viennozīmīgi secināt, ka Saeima būtu pietiekami izvērtējusi, vai izvirzīto mērķi nav bijis iespējams sasniegt ar citiem, alternatīviem līdzekļiem, kas mazāk ierobežotu Satversmē garantētās personas tiesības uz sociālo nodrošinājumu.

Savukārt vērtējot apstrīdētās normas atbilstību samērīguma principam, galvenokārt ir jāizvērtē likumdevēja izmantoto līdzekļu radītās sekas, t.i., vai tiesību normas piemērošana nenodara indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm lielākus zaudējumus nekā iegūst sabiedrība. Bez tam ir jāizvērtē šādas tiesību normas ietekme uz ikvienu personu, kuras intereses tā aizskar.³

Apstrīdētā norma ir attiecināma uz sabiedrības neaizsargātāko daļu - ģimenēm, kurās par bērniem rūpējas tikai viens no vecākiem. Sabiedrības ieguvums šajā gadījumā arī ir vērtējams tikai šo ģimeņu ietvaros, respektīvi, lai pietiktu nauda visiem bērniem, kuriem valsts maksā minimālos uzturlīdzekļus, uzturlīdzekļu apjoms ir samazināms. Saeima norāda, ka nesamērīgi būtu bijis samazināt minimālo uzturlīdzekļu apjomu kā tādu, tādējādi samazinot ienākumus visām ģimenēm, arī tām, kurām uzturlīdzekļus labprātīgi maksā kāds no bērna vecākiem un neprasa Fonda līdzekļus. Tomēr Saeima nav ņēmusi vērā apstākli, ka tām ģimenēm, kurās bērna vecāki labprātīgi pilda tiesas nolēmumu un maksā uzturlīdzekļus, ir iespēja atkārtoti vērsties tiesā un lūgt paaugstināt uzturlīdzekļu apmēru samērīgi ar vecāku mantisko stāvokli. Savukārt tām ģimenēm, kurām uzturlīdzekļus maksā Fonds, šādas iespējas nepastāv. Tādējādi apstrīdētā norma neatbilst samērīguma principam.

³ 2002.gada 19.marta Satversmes tiesas spriedums Lietā nr.2001-12-01

Nemot vērā visu iepriekš minēto, uzskatu, ka nav ievērots tiesiskās palāvības princips un samērīguma princips, līdz ar to „Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma” pārejas noteikumu 4.punkts ir neatbilstošs Satversmes 1.pantam.

2. Satversmes 109.pants nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos likumā noteiktajos gadījumos.

Pienākumus sociālo tiesību jomā Latvijas Republika ir uzņēmusies, pievienojoties arī Apvienoto Nāciju Organizācijas (turpmāk – ANO) Konvencijai par bērna tiesībām, kuras 26. pants paredz, ka dalībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības izmantot sociālās nodrošināšanas labumus, ieskaitot sociālo apdrošināšanu, un veic nepieciešamos pasākumus, lai pilnīgi realizētu šīs tiesības saskaņā ar savu nacionālo likumdošanu. Šie labumi pēc nepieciešamības tiek piešķirti atbilstoši esošajiem resursiem un bērna un to personu iespējām, kas ir atbildīgas par bērna uzturēšanu, kā arī ievērojot jebkurus apsvērumus, kas saistīti ar labumiem, ko saņem bērns vai kas tiek saņemti viņa vārdā.

Kad pieaugušie, kas atbildīgi par bērniem, nav spējīgi tos uzturēt vai nu tāpēc, ka nevar atrast pietiekami labi atalgotu darbu, vai arī tāpēc, ka ir apstākļi (slimība, invaliditāte, grūtniecība, vecums u.tml.), kas neļauj tiem strādāt, tad valstij ir pienākums garantēt to, lai bērnam būtu kāds finansiāls pabalsts, ko izmaksā pašam bērnam vai pilngadīgai personai, kas ir atbildīga par viņu. Šo pienākumu nosaka 26.pants.⁴ Ekonomiskās krīzes laikā īpaša uzmanība pievēršama bērniem un pusaudžiem.⁵

Minētās konvencijas 27. panta trešā daļā noteikts, ka dalībvalstis saskaņā ar nacionālajiem apstākļiem un savu iespēju robežās veic nepieciešamos pasākumus, lai sniegtu palīdzību vecākiem un citām personām, kas audzina bērnus, šo tiesību realizēšanā un, ja nepieciešams, sniedz materiālo palīdzību un atbalsta programmas, it sevišķi attiecībā uz nodrošināšanu ar uzturu, apģērbu un mājokli.

2003. gada 1. jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr. 348 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam” ir noteikts absolūtais minimums, kas nepieciešams bērna uzturam un kuru bērna vecākiem ir pienākums nodrošināt neatkarīgi no vecāku mantiskā stāvokļa.

Tātad minimālais uzturlīdzekļu apmērs ir piesaistīts Ministru kabineta noteiktai minimālai mēnešalgai, ja valstī tiek paaugstināta minimālā mēnešalga, tad attiecīgi paaugstinās arī minimālo uzturlīdzekļu apmērs. Un otrādi, ja valstī tiktu samazināta minimālā mēnešalga, tad arī samazinātos minimālais uzturlīdzekļu apmērs. Šobrīd minimālā mēnešalga ir palikusi nemainīga -180ls apmērā.

Kopš ir noteikts minimālais uzturlīdzekļu apmērs, arī tiesa vairs nevar noraidīt pret vecāku (vecākiem) celto prasību par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai tos piedzīt mazākā apmērā par to, kāds noteikts minētajos Ministru kabineta noteikumos, atsaucoties, piemēram, uz vecāku mantas stāvokli, bezdarbu u.tml.

⁴ Rokasgrāmata „Konvencijas par bērna tiesībām ieviešana praksē”, Apvienoto Nāciju Bērnu fonds, 2002, 379.lpp.

⁵ Turpat 381.lpp.

Jāuzsver, ka Ministru kabineta noteikumi neuzliek par pienākumu nedz vecākiem prasīt, nedz tiesai lemt, ka uzturlīdzekļu apmērs bērnam jānosaka tieši tādā apmērā, kādā ir noteikts Ministru kabineta noteikumos. Civillikums paredz, ka vecāku pienākums ir uzturēt savu bērnu samērā ar viņu mantas stāvokli. Tādējādi uzturlīdzekļu apjomam ir jābūt līdzsvarotam starp vecāka iespējām un bērna vajadzībām, tomēr ne mazākam kā ir noteikts Ministru kabineta noteikumos.

Fonda nodibināšana neatbrīvo vecākus no pienākuma uzturēt savu bērnu un tikai gadījumā, ja uzturlīdzekļu piedziņa ir neiespējama, uzturlīdzekļi tiek izmaksāti no Fonda. Uzturlīdzekļu izmaksas pamats no Fonda ir tiesas spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu un tiesu izpildītāja izsniegtā izziņa par to, ka uzturlīdzekļu piedziņa no parādnieka nav iespējama vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu izpilda, nenodrošinot minimālo uzturlīdzekļu apmēru. Ja parādnieks spēj nodrošināt savam nepilngadīgajam bērnam uzturlīdzekļus spriedumā noteiktā apmērā, tiesu izpildītājs sastāda un nosūta lūgumu Fondam par uzturlīdzekļu izmaksāšanas pārtraukšanu. Minētais lūgums tiek izskatīts, pārbaudot tiesisko pamatu uzturlīdzekļu izmaksu pārtraukšanai, un tiek pieņemts lēmums par uzturlīdzekļu izmaksu izbeigšanu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, nevaru piekrist Saeimas atbildes rakstā norādītajam, ka attiecībā uz Fonda līdzekļu izlietojumu uzturlīdzekļu izmaksai, valstij ir piešķirama rīcības brīvība, izlemjot jautājumu par izmaksājamo uzturlīdzekļu apmēru. Kā jau ir norādījusi Saeima, faktiski Fonds stājas bērna vecāka vietā un izmaksā bērnam minimālos uzturlīdzekļus. Pēc tam Fondam rodas tiesības piedzīt izmaksātos uzturlīdzekļus no parādnieka, tāpat Fonds nekavējoties pārtrauc uzturlīdzekļu izmaksu, ja bērna vecākam atjaunojas maksātspēja, un vecāks ir spējīgs pats sniegt nepieciešamos līdzekļus bērna uzturam.

ANO Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta ceturtā daļa nosaka, ka dalībvalstis dara visu nepieciešamo, lai nodrošinātu tāda stāvokļa atjaunošanu, kad bērnu uztur vecāki vai citas personas, kas ir finansiāli atbildīgas par bērnu, tiklab pašā dalībvalstī, kā arī no ārzemēm. Piemēram, ja persona, kas ir finansiāli atbildīga par bērnu, un bērns dzīvo dažādās valstīs, dalībvalstis sekmē pievienošanos starptautiskajiem nolīgumiem vai šādu nolīgumu noslēgšanu, kā arī citu attiecīgu vienošanos panākšanu.

ANO Konvencija par bērna tiesībām skaidri norāda, ka valstij ir jākoncentrējas uz tādu mehānismu radīšanu, lai maksimāli varētu atgūt un piedzīt nepieciešamo uzturādu tieši no vecākiem, tomēr, ja tas nav iespējams, valstij ir jāpalīdz tam vecākam, kas bērnu audzina. Pienācīgi izveidota uzturlīdzekļu atgūšanas kārtība var atturēt vīriešus no neapdomīgas attieksmes pret ģimenes plānošanu un tēva statusu un palīdzēt tiem piedalīties aktīvāk bērna audzināšanā.⁶

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz

⁶ Rokasgrāmata „Konvencijas par bērna tiesībām ieviešana praksē”, Apvienoto Nāciju Bērnu fonds, 2002, 399.lpp.

laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Uzturlīdzekļu prasības un saņemšanas apmērs ir saistīts vienīgi ar vecāku mantas stāvokli, taču, lai izvairītos no situācijas, kad maksāto uzturlīdzekļu apmērs nesedz pat minimālās bērna vajadzības, likumdevējs ir deleģējis Ministru kabinetu noteikt minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

ANO Konvencijas par bērna tiesībām 4. pants paredz, ka dalībvalstis veic visus nepieciešamos likumdošanas, administratīvos un citus pasākumus šajā konvencijā atzīto tiesību realizēšanai. Attiecībā uz ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām dalībvalstis šādus pasākumus veic maksimālajos to rīcībā esošo resursu ietvaros un, ja nepieciešams, starptautiskās sadarbības ietvaros.

Nenoliedzami bērna uzturēšanas, tostarp uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums, primāri gulstas uz bērna vecākiem. Vecāku pienākums neatkarīgi no tā, vai vecāki dzīvo kopā vai šķirti, ir rūpēties par savu bērnu uzturēšanu.

Arī ANO Konvencijas par bērna tiesībām 18.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāki vai attiecīgajos gadījumos likumīgie aizbildņi ir galvenās personas, kas atbildīgas par bērna audzināšanu un attīstību. Tomēr, ja reiz valsts ir uzņēmusies uz laiku izmaksāt bērnam nepieciešamos uzturlīdzekļus bērna vecāku vietā, tad nav pieļaujama situācija, ka šis uzturnaudas apmērs ir mazāks par valstī noteikto minimumu, pretējā gadījumā tiek pārkāptas bērna tiesības uz sociālo nodrošinājumu un attiecīgi šāds regulējums ir pretrunā ar Satversmes 109.pantu.

3. Satversmes 110.pants nosaka, ka valsts aizsargā un atbalsta laulību — savienību starp vīrieti un sievieti, ģimeni, vecāku un bērna tiesības. Valsts īpaši palīdz bērniem invalīdiem, bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības vai cietuši no varmācības.

Satversmes 110. pants paredz bērna tiesību aizsardzību. ANO Konvencijas par bērna tiesībām 3. panta pirmā daļa noteic bērna interešu prioritāti. Satversmē paredzētais valsts pienākums aizsargāt bērnu tiesības ir precizēts Bērnu tiesību aizsardzības likumā, kura 6. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Un šā paša panta otrā daļa papildina, ka “visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kas nodarbojas ar bērna aprūpi, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna intereses”.

No minētā izriet princips, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, un visās darbībās attiecībā uz bērniem prioritāras ir bērna tiesības un intereses. Tas nozīmē, ka ne vien tiesai un citām institūcijām savi lēmumi jāpieņem, pamatojoties uz to, kas ir bērna interesēs, bet arī likumdevējam jāievēro, lai pieņemtie vai grozītie normatīvie akti aizsargātu bērnu intereses iespējami labākajā veidā.

Statistika liecina, ka trešdaļa Latvijas bērnu aug viena vecāka ģimenēs, no tiem 97% pie mātes.⁷ Šis skaitlis norāda uz to, ka sabiedrībā valda uzskats, ka rūpes par bērnu ir sievietes pienākums, kas faktiski sievietei uzliek dubultu pienākuma nastu. Savukārt neefektīvais uzturlīdzekļu piedziņas mehānisms

⁷ Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes dati „Latvijas 2000.gada tautas skaitīšanas rezultāti”

sievietei uzliek rūpes ne tikai par bērna aprūpi un audzināšanu, bet arī par bērnu finansiālo uzturēšanu.

Neskatoties uz lielo viena vecāka ģimeņu skaitu valstī, līdz šim nav izrādīta stingra politiskā griba rūpēties par šīm ģimenēm. Ir vāji attīstīti tādi mehānismi kā uzturlīdzekļu apmēra efektīva noteikšana un piedziņa gan bērnam, gan bijušajam laulātajam, kā arī otra vecāka iesaistīšana bērna aprūpē un audzināšanā. Tā rezultātā vislielākajam nabadzības riskam ir pakļautas tās ģimenes, kurās bērnus audzina māte. Viena vecāka ģimeņu mājāsaimniecību rīcībā esošie ienākumi vidēji ir par 30% zemāki nekā citās mājāsaimniecībās.⁸ Iemesli ir zemie ienākumi uz vienu ģimenes locekli, grūtības apvienot bērna aprūpi ar darbu, kā arī problēmas atgriezties darba tirgū pēc bērna piedzimšanas.⁹

Sociāli atbildīgas valsts principa mērķis ir sabiedrībā izlīdzināt būtiskākās sociālās atšķirības un katrai iedzīvotāju grupai nodrošināt atbilstošu dzīves standartu¹⁰. Sociālais taisnīgums ietver rūpes par sociālo atšķirību izlīdzināšanu, vājāko aizsardzību un iespēju vienlīdzību.¹¹

Apstrīdētā norma nav atbilstoša bērna interesēm un vēl vairāk pastiprina nabadzības risku un sociālu slogu viena apgādnieka ģimenēs.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uzskatu, ka Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma pārējas noteikumu 4.punkts neatbilst Satversmes 1., 109. un 110.pantam.

Attiecībā uz jautājumu, vai šāda valsts rīcība var tikt attaisnota ar naudas līdzekļu trūkumu un valsts ekonomisko lejupslīdi, vēlos norādīt, ka nenoliedzami ekonomiskās krīzes ietekmē valstij ir jāpieņem nepopulāri lēmumi un sabiedrībai ar to ir jārēķinās. Tomēr valsts pienākums ir maksimāli izvairīties no tādu lēmumu pieņemšanas, kas var negatīvi ietekmēt sabiedrības neaizsargātākās grupas, tajā skaitā bērnus.

Ar cieņu
Tiesībsargs

R.Apsītis

Rūsiņa 67686768

⁸ Nacionālais ziņojums par sociālās aizsardzības un sociālās iekļaušanas stratēģiju 2006.-2008.gadam. Labklājības ministrija (2006).

⁹ Bērnu un ģimenes lietu ministrijas Nacionālais ziņojums par jaunatnes politiku Latvijā.2007.gads

¹⁰ *Satversmes tiesas 2006.gada 2.novembra spriedums lietā Nr.2006-07-01*

¹¹ Kovaļevska A. Sociāli atbildīgas valsts princips. *Jurista vārds*. 2008. 26.augusts, Nr.32 (537).